

Täysistunto

Keskiviikko 4.12.2024 klo 14.01—1.10

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 170/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 22/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 22/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja Puisto, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

0.27 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön, jonka pohjana on hallituksen esitys energiatehokkuuslain muuttamisesta. — Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön datakeskusten energiatehokkuuden valvontaa koskeva EU:n direktiivimuutos. Datakeskusten, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kilowattia, tulisi asettaa yleisesti saataville tietyt itseään koskevat tiedot. Taustalla on datakeskusten merkittävä energiankulutus ja pyrkimys edistää niiden energiatehokkuutta. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännökset Energiaviraston oikeudesta tiedonsaantiin ja tarkastuksiin.

Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä keskeisiltä osin tarkoituksenmukaisena direktiivin täytäntöönpanemiseksi ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna seuraavassa esitetyin perusteluin.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan saaman selvityksen perusteella nyt täytäntöön pantava direktiivi sisältää liikkumavaraa siltä osin, sisällytetäänkö sääntelyn soveltamisalaan myös pienempiä datakeskuksia kuin ne, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kilowattia, ja siltä osin, miten sääntelyn kohteena olevat datakeskukset asettavat vaa-
dittavat tiedot saataville.

Ensinnäkin esityksessä ehdotetaan pitädyttävän direktiivin asettamassa kokorajassa. Direktiivin sallimien rajausten lisäksi kansallista täytäntöönpanoa ehdotetaan rajattavaksi siten, että laissa edellytettäisiin ainoastaan maakuntatason sijaintitiedon julkistamista. Talousvaliokunta yhtyy sääntelyn lähtökohtaan ja katsoo, että Suomen ei tule maanpuolustukseen ja alueturvallisuuteen liittyvistä syistä mahdollistaa tietojen julkistamista direktiivin edellyttämässä laajuudessa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 a kohdan mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden il-
maisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi, minkä on katsottu avaa-
van mahdollisuuden myös nyt ehdotettuun kansalliseen rajaukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2024 vp

Talousvaliokunta pitää keskeisenä asiantuntijakuulemisessa esiin tuotua lähtökohtaa, jonka mukaan lainsäädännölliset vaatimukset datakeskuksia koskevien tietojen ilmoitusvelvollisuudesta eivät saa vaarantaa yhteiskunnallista turvallisuutta ja kriittistä viestintää sekä infrastruktuuria. Tiedon avoimuuden vaatimus voi haastaa viranomaisten todellista kykyä suojata yhteiskuntaa suorilta tai epäsuorilta uhkilta ja riskeiltä. Talousvaliokunta pitää keskeisenä suojata datakeskuksista jaettavaa tietoa kansallisen turvallisuuden perusteella niiden toimijoiden osalta, joiden erityinen ydintehtävä on valtion toiminnan kannalta kriittisten toimintojen suojaaminen.

Valiokunnan saaman selvityksen perusteella ehdotuksen valmistelussa on pyritty löytämään tasapaino yhtäältä turvallisuusriskien ja toisaalta energiatehokkuusdirektiivin asettamien vaatimusten välillä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen perusteella on kuitenkin ilmennyt tarve täsmentää sääntelyä edelleen niin, että turvallisuusviranomaisten operatiivista toimintaa palvelevat datakeskukset suljetaan julkistamisvelvoitteen ulkopuolelle. Talousvaliokunta esittää sääntelyä täsmennettäväksi tältä osin mietinnön yksityiskohteisissa perusteluissa esitetyllä tavalla.

Hyvät edustajat! Säännökseen lisättäisiin viittaus yhteiskunnan kannalta elintärkeiden toimintojen toteuttamiseen. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että turvallisuusviranomaisten operatiivista toimintaa palvelevat datakeskukset suljetaan julkistamisvelvoitteen ulkopuolelle. Säännöstä on tarpeen täsmentää, koska myös muissa toiminnoissa kuin alueellisen koskemattomuuden turvaamisessa voi olla kyseessä sellainen keskeinen turvallisuusetu, jota Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 a kohdassa tarkoitetaan.

Esimerkkinä lisäyksen myötä julkistamisvelvoitteen ulkopuolelle jäävistä toimijoista ovat Suomessa laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta tarkoitettut viranomaiset ja muut toimijat. Laissa säädetään yhteiskunnan kannalta kriittisistä toiminnoista vastaavien viranomaisten yhteistoiminnan edellyttämän viestinnän jatkuvuuden ja häiriötömyyden turvaamisesta. Suomen Erillisverkot Oy:n kohdalla on kyse tällaisesta toiminnasta. Niin ikään esimerkki on Huoltovarmuuskeskusten alainen Suomen Huoltovarmuusdata Oy, joka on konesalikapasiteettia omistava valtionyhtiö.

Arvoisa puhemies! Mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Kaunisto.

0.32 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä tässä puoli yhden aikaan yöllä pidän aika lyhyen puheenvuoron, mutta haluan silti nostaa tästä yksimielisestä mietinnöstä tämän puheenjohtaja Puistonkin nostaman kohdan, joka on siis aivan keskeinen.

Eli Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 a -kohdan mukaan mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi, minkä on katsottu avaavan mahdollisuuden myös nyt ehdotettuun kansalliseen rajaukseen, mikä tässä on. Tämä oli sellainen asia, joka asiantuntijakuulemisessa valiokunnassa nousi esiin, aivan kuten puheenjohtaja Puisto nosti esiin. Ja siinä mielessä kyllä täytyy sanoa, että jälleen kerran valiokunta teki erinomaista työtä, ja tämä asiantuntijakuulemisessa esiin tuotu lähtökohta siitä, että lainsäädännölliset vaatimukset datakeskuksia koskevien tietojen ilmoitusvelvollisuudesta eivät saa vaarantaa yhteiskunnallista turvallisuutta ja kriittistä viestintää eivätkä infrastruktuuria. Tarkka paikka ja olosuhdetieto ovat keskeisiä tiedonlähteitä toimijoille, jotka syystä tai toisesta haluai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2024 vp

sivat vahingoittaa suomalaista yhteiskuntaa lyhyellä tai pitkällä aikavälillä. Tämä oli hyvin keskeinen huomio tässä meidän mietinnössä. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 170/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.